ఏ మౌ తా డు ?

చంద్ర రిక్షా తొక్కుతున్నాడు. అతడి వయస్సు పదహారు సంవత్సరాలు. పదో తరగతి చదువుతున్నాడు.

సులువుగా సునాయాసంగా సైకిల్ తొక్కినట్టే రిక్షా తొక్కుతున్నాడు. చంద్ర ఎప్పుడూ రిక్షా తొక్కడు. ఆ రోజే అప్పుడే తండ్రి చూస్తూ వుండగా రిక్షా తొక్కు తున్నాడు.

బెల్ కొడుతున్నాడు, బ్రేక్ వేస్తున్నాడు, టర్నింగు తిప్పుతున్నాడు. ఆరి తేరిన వాడిలా రిక్షాని పరిపాలిస్తున్నాడు.

చంద్ర రిక్షా తొక్కగలడని తండ్రి రంగయ్యకు తెలీదు. చూడలేదు. వినలేదు. ఊహించలేదు. రంగయ్య చంద్రను రిక్షా తొకనియ్యలేదు. కనీసం రిక్షాలో చంద్రను తీసుకొని కూడా పోలేదు.

రిక్షా రంగయ్య యావదాస్తి, ఇంట్లో స్థిరాస్తి రోడ్డుమీద చరాస్తి.

చంద్రను రిక్షా దగ్గరకైనా రానిచ్చే వాడు కాదు కదా అతడికి రిక్షా తొక్కడం ఎలా అలవాటయింది.

చేప పిల్లకు ఈత నేర్పక్కరలేదు కాని రిక్షా తొక్కే వాడి కొడుకైనా నేర్చుకోక పోతే తొక్కడం చేత కాదు.

రాజు కొడుకు రాజు కావడం సులభమే కాని రిక్షా తొక్కే వాడి కొడుకు నేర్చుకోక పోతే రిక్షా తొక్కేవాడే కావటం అంత సులభం కాదు.

వాడు సింహాసనం మీద అనాయాసంగా కూర్చోవచ్చు. వీడు సీటు మీద సునాయాసంగా కూర్చోలేడు.

చంద్ర రిక్షా తొక్కుతుంటే రంగయ్య గుండె పట్టుక్కూర్చున్నాడు. ఆశ్చర్యమయ్యీ కాదు. గుండె ఆగే అంత పని అయ్యీ కాదు. రంగయ్యకు గుండె జబ్బు.

చంద్ర స్కూలు నుంచి ఇంటికొచ్చేసరికి గుడిసెముందు గుండె పట్టుకుని కాళ్ళూ చేతులూ విదిలిస్తూ తన్నుకులాడుతూ రంగయ్య పడివున్నాడు.

చంద్ర చూశాడు. తండ్రి చనిపోతాడేమోనని భయపడ్డాడు.

రంగయ్య కొడుకు రావడం చూశాడు. రిక్షా లాగడం చూశాడు. రిక్షాలో కూర్చొ పెట్టడం చూశాడు.

చంద్ర రిక్షా తొక్కడం చూశాడు.

గుండె నొప్పి పోయినంత సంతోషమూ అయింది. గుండె ఆగిపోయినంత ఏడుపూ వచ్చింది.

సంతోషమెందుకంటే తన కొడుకు తనను హాస్పటల్‌కు తీసుకుపోతున్నందుకు.

అరగంటనుంచి తాను తన్నుకొంటుంటే చూచిన దిక్కులేదు. పలకరించిన ప్రాణి లేదు. ఆదుకొన్న అండలేదు.

కొడుకు రాకపోతే తాను హాస్పటల్ ముఖమైనా చూడకుండా చూచే దిక్కు లేకుండా దిక్కుమొక్కు లేని చావు చావ్వలసి వచ్చేది.

ఇప్పుడు చస్తే రిక్షా వుంది. కొడుకు వున్నాడు. హాస్పటల్‌లోకి పోతే ఎంతోమంది జనం. ఎంతో అండ. ఎంతో కొంత మేలు.

రంగయ్యకు ఏడుపు ఎందుకొచ్చిందంటే చంద్ర రిక్షా తొక్కుతుంటే చూడలేక. అంటే చంద్ర రిక్షా తొక్కుతూ అసహ్యంగా వున్నాడనికాదు. ఇష్టం లేక. చంద్ర రిక్షా తొక్కటం ఇష్టంలేక.

చంద్ర చదువుకోవాలని, గొప్పచదువు చదవాలని, గొప్ప వుద్యోగం చేయాలని రిక్షాలో ఎక్కి కూర్చొగలవాడే కావాలి కాని తొక్కేవాడు కారాదని రంగయ్య ఆశ ఆశయం!

చంద్ర తనంతట తాను రిక్షా ఎక్కగలిగేవాడు అయిందాకా రిక్షాలో కూర్చొబెట్టకూడదని పసివాడుగా వున్నప్పుడుకూడా నడిచే బడికి పోయేటట్లు చూశాడు రంగయ్య.

రిక్షా తాకితే నడుపుదామని బుద్ధిపుడుతుందేమోనని దగ్గరకు కూడా చేర నిచ్చేవాడుకాదు.

ఈ పరిస్థితిలో చంద్ర రిక్షా తొక్కగలిగి నందుకు ఆనందం, తొక్కుతున్నందుకు దిగులు పెనవేసుకొని గుండెను పిండుతున్నాయి.

రంగయ్య రిక్షాలో గిలగిల్లాడుతూ కూర్చున్నాడు. కాళ్ళు చేతులూ పీకి నట్లుగా ఏదో జరుగుతున్నట్లుగా చలిచలిగా చెమట పడుతూ వళ్ళంత తిమ్మిరిగా గుండెను గుప్పెట్లో బంధించినట్లుగా నొప్పి.

ఎదురుగా లారీ వచ్చింది. పక్కనుంచి కారు వచ్చింది. అటునుంచి ఆటో వచ్చింది. రంగయ్య పరిస్థితిని చూశాడు. ఇక్కడే చచ్చిపోతాననుకొన్నాడు. కాని చంద్ర రిక్షాను అటుతిప్పాడు. ఇటుతిప్పాడు. లారీకి పక్కగా కారుకానుకొని సులువుగా సూత్రంగా తప్పించి రిక్షాను నడుపుకుపోయాడు.

ఈ అరనిముషం ఆగిపోయిన రంగయ్యగుండె మళ్ళీ నొప్పి పుట్టసాగింది.

చంద్ర ఇంత నేర్పుగా రిక్షా తొక్కటం ఎప్పుడు నేర్చుకొన్నాడు.

రాత్రుళ్ళు.

రిక్షాను గుడిసె ముందు పెట్టి రంగయ్య అలసిపోయిన శరీరాన్ని నిద్రకు అప్పగిస్తే, చంద్ర విశ్రాంతి తీసుకొన్న శరీరాన్ని రిక్షాకి అప్పగించేవాడు.

తండ్రి చూస్తున్నప్పుడు చంద్ర రిక్షాను పామును చూసినట్లే చూస్తే తండ్రికి పరమానందం.

తండ్రి నిద్రపోయింతర్వాత రిక్షాని స్నేహితుణ్ణి పలకరించినట్టు దగ్గరకు పోతే, రిక్షాకి పరమానందం.

రిక్షా రోడ్డుమీద వీరవిహారం చేసేది.

కొడుకు చెడిపోయాడని తండ్రికి తెలీదు.

రిక్షా తొక్కితే చంద్ర చెడిపోయినట్టేనని రంగయ్య నమ్మకం!

కాని కొడుకు బాగుపడ్డట్టు తెలిసింది.

ఏ క్లాసూ తప్పకపోతే కొడుకు బాగా చదివినట్లే, బాగుపడ్డట్టే రంగయ్య విశ్వాసం.

మార్కులేమిటో వాటి ఎక్కువ తక్కువలేమిటో రంగయ్యకు తెలీదు.

అందరికంటే తనకు ఎక్కువ మార్కులొస్తున్నాయని చంద్ర చెబితే రంగయ్య పట్టించుకోడు.

పై క్లాసుకి చంద్ర పోయిన రోజు రంగయ్యకు పండుగ, పబ్బం, పర్వదినం.

అదేమిటో పదహారు సంవత్సరాలకే చంద్రకు వయసుకు మించిన వళ్ళు. తండ్రి లాగానే భారీ శరీరం. అంతే బలం. అంతే తెలివి, చురుకు, దర్జా.

మీసం చేతికందుతున్న వయస్సు.

కొడుకును చూస్తుంటే హాస్పటల్ దగ్గరకొచ్చినట్లే అయింది.

అదే రోడ్డున పదహారు సంవత్సరాల పూర్వం నిండు మనిషి సుబ్బమ్మని రంగయ్య హాస్పిటల్‌కి తీసుకుపోతూ వుండగా, రిక్షాలో పెళ్ళాం నొప్పులు పడుతుంటే, గుండె నొప్పి వచ్చినట్లై, కాళ్ళూ, చేతులూ ఆడక ఎదురు లారీ గుద్దుకొని ఇటు తాను, అటు పెళ్ళాం ఆ పక్క కొడుకూ పడి, ముగ్గురం ఒకేసారి అరిస్తే వినిపించుకోకుండా లారీ వెళ్ళిపోయింది.

కానుపు చేయించటానికి భార్యను రిక్షాలో చూలింతగా తీసుకుపోతున్న రంగయ్య కాన్పు అయిన భార్యను బాలింతగా హాస్పటల్లో చేర్పించాడు.

ఎవరికీ ఏ ప్రమాదం రాకుండా తప్పిపోవటం అరక్షణంలో కాన్పు అయిపోవడం ఎప్పుడు తలచుకొన్న తనకానందం కలుగుతుంటే సుబ్బమ్మ మాత్రం ఏడుస్తోంది.

మనలో ఎవరమయిన చనిపోయి వుంటే ఏమయ్యేది అని ఏడుపు.

ఆ పైనే తనని రిక్షా తొక్కవద్దని బతిమాలింది.

రంగయ్య ఆలించలేదు. ఆలిమాట పాలించలేదు. వేరే కూలి లేదు.

ఈ చంద్ర ఆ రోజు పసిగుడ్డుగా ఇక్కడే పడిందని దాటిపోతున్న రోడ్డుకు చూశాడు రంగయ్య.

పెళ్ళాం గుర్తుకొచ్చి కళ్ళవెంట నీళ్ళు తిరిగాయి.

పొద్దుట బాగున్న సుబ్బమ్మ, మధ్యాహ్నానికి చాప బట్టింది. ఏమయిందో ఏమో అంతు తెలయని జబ్బు.

సుబ్బమ్మ పోతుందని రంగయ్యకు ఎందుకో అనిపించింది.

అప్పుడే అ, ఆ లు నేర్చుకొంటున్న చంద్రను దగ్గరకు తీసుకొని వీణ్ణి బాగా చదివించండి అని వేడుకొంది.

తాను సరేనన్నాడు.

రిషా తొక్కనివ్వకండి అంది.

తాను సరేనన్నాడు. కాని సుబ్బమ్మ వినలేదు. శూన్యంలో శూన్యం!

రంగయ్య ఆ రోజు నిర్ణయించుకొన్నాడు.

కొడుకును చదివించాలని పెద్దవాణ్ణి చేయాలని.

కొడుకు బాగా చదువుకుంటున్నాడు.

బాగా రిషా తొకుతున్నాడు.

బాగుపడ్డాడా? చెడిపోయాడా?

తండ్రి గుండె నొప్పితో సతమతమయిపోతున్నాడు.

చిన్నతనంలో తల్లి ఎవరో తండ్రి ఎవరో తెలియని వయస్సులో పట్నంలో తిరుగుతున్న పిల్లవాణ్ణి చేరదీసి, పెంచి, పెద్దచేసిన బిచ్చగత్తె కూతుర్నిచ్చి పెళ్ళిచేసి గతించిపోయింది.

కూతురు సుబ్బమ్మా కాలంచేసింది.

బంధువులు లేని రంగయ్య రోడ్డుపక్క పి.డబ్ల్యూ.డి. కాంపౌండును ఆనుకొని అత్త వేసుకొన్న గోనెసంచి పాకను రేకులపాకగా మార్చుకొన్నాడు.

మొదట్లో రెండు చక్రాల రిషాను లాగాడు, ఆపైన మూడు చక్రాల రిషాను తొక్కాడు. అవి బాడుగ రిషాలు.

ఈమధ్య తన జీవితమంతా పైసా పైసా పోగుచేసిన డబ్బుతో సొంత రిషా కొనుక్కున్నాడు.

సొంత రేకుల గుడిసెముందు ఇంతకుముందు గిలగిలా కొట్టుకున్నాడు.

సొంత రిషాలో ఇపుడు తానున్నాడు.

తన కొడుకు - తన కొడుకు - ఇప్పుడు తనను హాస్పటల్‌కి తీసుకు పోతున్నాడు. ఎప్పుడూ ఏమీ లేని తాను ఇవాళ ఇంతగా సొంతదారు.

ఏమీలేని రోజుల్లో చావుభయంలేదు.

అన్నీ వున్న రోజు అదీ వుంది.

రంగయ్యకు కొడుకు రిక్షా తొక్కడం ఎంతో ఆనందం, ఎంతో దుఃఖం. ఒక దాని వెనక మరొకటి తరుముతున్నాయి.

హాస్పటల్ దగ్గర రిక్షా ఆగింది. రంగయ్య చూశాడు. విచిత్రమైన అనుభూతి.

ఇంతకాలం ఎంతో మందిని హాస్పటల్‌కి తీసుకొని వచ్చి వుంటాడు. ఇలా ఏ రోజు అనిపించలేదు. తను చనిపోతానేమో అనిపించింది. బ్రతుకుతానేమో అనుకొన్నాడు.

కాని చంద్ర మీదే ఆలోచనంతా లగ్నమయింది.

చంద్ర భవిష్యత్తు ఏమిటని ఆలోచన.

తాను చనిపోతే చంద్ర ఏమౌతాడు?

చదువు బాగా చదివి ఉద్యోగం చేస్తాడా?

చదువు మానేసి రిక్షా తొక్కుకుని జీవిస్తాడా?

ఏమౌతాడు?

కొడుకు బాగా చదివి ఉద్యోగం చేస్తాడని నమ్మకం కుదిరితే తండ్రి నిశ్చింతగా చనిపోతాడు.

చదువు మానేసి రిక్షా తొక్కుకుంటాడని విశ్వాసం కుదిరితే రంగయ్య నిశ్చయంగా బ్రతుకుతాడు.

ఆర్థికంగా, హార్దికంగా, అయోమయంగా వున్న ఈ సమాజం రంగయ్యను చనిపోనిస్తుందా ?

బ్రతకనిస్తుందా?

చంపుతుందా?

బ్రతికిస్తుందా?

తండ్రి ఏమౌతాడు?

చంద్ర ఏమౌతాడు?